

**WILLIAM
KAMKWAMBA
și BRYAN MEALER**

Traducere de **IODANA FERENȚ**
și **ȘTEFAN FERENȚ**

BĂIATUL CARE A ÎMBLÂNZIT VÂNTUL

**0 poveste adevărată despre supraviețuire
în ciuda tuturor obstacolelor!**

CORINTEENS

**WILLIAM KAMKWAMBA
și BRYAN MEALER**

BĂIATUL CARE A ÎMBLÂNZIT VÂNTUL

Ilustrații de
ANNA HYMAS

Traducere din limba engleză de
IORDANA FERENȚ și ȘTEFAN FERENȚ

CORINTEENS

CAPITOLUL UNU

CÂND MAGIA STĂPÂNEA LUMEA

MĂ NUMESC WILLIAM KAMKWAMBA ȘI, CA SĂ ÎNȚELEGEȚI povestea pe care sunt gata să v-o spun, trebuie să înțelegeți mai întâi țara care m-a crescut. Malawi este o națiune micuță în Africa de Sud-Est. Pe hartă apare ca un vierme plat care își croiește drum, făcând săpături prin Zambia, Mozambic și Tanzania, căutându-și un locușor. Malawi este adeseori numită „Inima caldă a Africii”, ceea ce nu spune nimic despre poziția ei, dar totul despre oamenii care o numesc acasă. Familia Kamkwamba este originară din centrul țării, din micuțul sat Masitala, aflat la periferia orașului Wimbe.

S-ar putea să vă întrebați cum arată un sat african. Ei bine, al nostru cuprinde aproximativ zece case, toate construite din chirpici și văruițe în alb. În cea mai mare parte a vieții mele, acoperișurile noastre au fost făcute din plante

ierboase lungi culese de lângă mlaștini, sau *dambos*¹, cum li se spune în chichewa, adică în limba noastră. Plantele ierboase mențineau răcoarea în lunile fierbinți, dar în timpul nopților reci de iarnă gerul ni se furișa în oase, așa că dormeam sub o grămadă suplimentară de păături.

Toate casele din Masitala îi aparțin familiei mele extinse, formate din mătuși, unchi și veri. În casa noastră trăiam eu, mama, tata și cele șase surori ale mele, laolaltă cu câteva capre, câteva bibilici și niște pui.

Când oamenii aud că sunt singurul băiat între șase fete, spun adeseori „*Ei, bambo*” – ceea ce s-ar traduce printr-un fel de „Of, omule” sau „Ne pare foarte rău pentru tine!” Și cam așa este. Dezavantajul când ai doar surori este că de multe ori ajungeam să fim hărțuit la școală de vreme ce nu aveam frați mai mari care să mă protejeze. În plus, surorile îmi făceau mereu dezordine în lucruri – mai ales printre unelte și invenții –, amestecându-se în viața mea personală.

Ori de câte ori îmi întrebam părinții „La urma urmelor, de ce avem noi atât de multe fete?”, primeam mereu același răspuns: „Pentru că magazinul de bebeluși a rămas fără băieți.” Dar așa cum veți vedea în această poveste, surorile mele sunt, de fapt, foarte pricepute. Iar atunci când trăiești la o fermă, ai nevoie de tot ajutorul pe care îl poți primi.

Familia mea cultiva porumb dulce, ceea ce este un alt fel de a numi porumbul alb. În limba noastră, îl numim cu

¹ „Vale”, „luncă”, „mlaștină”, în lb. chichewa, în orig. (n. tr.).

afecțiune *chimanga*. Și ca să cultivi *chimanga* ai nevoie de toată lumea capabilă de muncă. În fiecare sezon de plantare, eu și surorile mele ne trezeam înainte de revărsatul zorilor ca să prășim buruienile și să ne săpăm rândurile ordonate, pentru ca mai apoi să introducem cu grijă semințele în pământul moale. Când venea vremea recoltării, aveam din nou treabă.

Majoritatea familiilor din Malawi se ocupă cu agricultura. Noi ne trăim întreaga existență la țară, departe de orașe, îngrijindu-ne propriile câmpuri și ocupându-ne cu creșterea animalelor. În locul unde trăim nu există computere sau jocuri video, sunt foarte puține televizoare, iar cea mai mare parte din viață nu am avut electricitate – doar lămpi cu petrol care scoteau mult fum și ne acopereau plămânii cu funingine.

Fermierii de aici au fost mereu săraci și foarte puțini își pot permite să urmeze o formă de învățământ. Este foarte dificil să consulți un doctor, de vreme ce majoritatea dintre noi nu avem mașini. Din clipa când ne naștem, ni se oferă o viață cu puține opțiuni. Din cauza acestei sărăcii și a lipsei de cunoștințe, oamenii din Malawi au căutat ajutor oriunde a fost posibil.

Mulți dintre noi s-au îndreptat spre magie – și astfel începe povestea mea.

Vedeți voi, înainte de a descoperi miracolele științei, credeam că magia stăpânește lumea. Nu magia magie-nilor, care presupune iepuri scoși din pălării sau doamne tăiate în două cu fierăstrăul, adică genul de lucruri pe care

le vedeți la televizor. Era un fel invizibil de magie, una care ne înconjură ca aerul pe care îl respirăm.

În Malawi, magia apărea în multe forme — cea mai obișnuită fiind vindecătorul-vrăjitor, pe care noi îl numim *sing'anga*. Vrăjitorii erau oameni misterioși. Unii apăreau în public, de obicei la piață, în zilele de duminică, stând pe păături presărate cu oase, condimente și prafuri despre care pretindeau că vindecă totul, de la mătreacă la cancer. Oamenii săraci străbăteau mulți kilometri să-i viziteze pe acești bărbați, de vreme ce nu aveau bani pentru doctorii adevărați, iar alegerea aceasta ducea la probleme, mai ales dacă unii erau cu adevărat bolnavi.

De pildă, să luăm diareea. Aceasta este o afecțiune obișnuită la țară și este generată de consumul apei murdare, iar dacă rămâne netratată, poate duce la deshidratare. În fiecare an, foarte mulți copii își pierd viața din cauza unei suferințe care cu ușurință și-ar găsi vindecarea cu un regim de fluide și antibiotice simple. Dar fără bani sau încredere în medicina modernă, săteanul merge la noroc cu diagnosticul aproximativ al lui *sing'anga*:

— A, știu ce este în neregulă, spune vrăjitorul. Ai un melc.

— Un melc?

— Sunt aproape sigur. Trebuie să-l înlăturăm imediat!

Vrăjitorul își bagă mână în sacul lui cu rădăcini, prafuri și oase și scoate un bec.

— Ridică-ți cămașa! spune apoi.

Fără să conecteze becul la ceva, îl mișcă încet peste burta persoanei, ca și cum ar lumina ceva ce numai el poate depista.

— Iată-l! Poți să vezi melcul mișcându-se?

— A, da, cred că da! Da, uite-l!

Vrăjitorul revine la sacul său pentru a scoate poțiunea magică cu care stropește pântecul.

— Ceva mai bine? întreabă apoi.

— Da, cred că melcul a dispărut! Nu-l mai simt mișcându-se.

— Bine! Te costă 3 000 de kwacha¹.

Pentru câțiva bănuți în plus, *sing'anga* poate arunca blesteme asupra dușmanilor tăi – să trimită inundații pe ogoarele lor, hiene la cotețul păsărilor sau teroare și nenorocire în casele lor. Asta mi s-a întâmplat și mie când aveam șase ani – sau cel puțin asta am crezut că s-a petrecut.

Mă jucam în fața casei când un grup de băieți a trecut pe lângă mine ducând un sac uriaș. Lucrau pentru un fermier din apropiere, unde aveau grijă de vite. În dimineața aceea, în timp ce mânau cireada de la o pășune la alta, au descoperit un sac pe drum. Când s-au uitat în interior, au văzut că era plin cu gumă de mestecat. Vă puteți imagina o asemenea comoară? Nici nu pot să vă spun cât de mult îmi plăcea guma de mestecat!

¹ Unitate monetară folosită în Malawi din 1971, când a înlocuit lira Malawi, subdivizată în 100 tambala (n. tr.).

Când au trecut, unul dintre ei m-a zărit jucându-mă într-o băltoacă.

— N-ar trebui să-i dăm și acestui băiat? a întrebat el.

Nu m-am mișcat și nici nu am scos vreo vorbă. Un pic de noroi mi s-a scurs din păr.

— *Ei*, de ce nu? a răspuns prietenul său. Pare cam amărât.

Băiatul a băgat mâna în sac și a scos mai multe gume sub formă de bilă – câte una pentru fiecare culoare a curcubeului – și le-a lăsat să-mi cadă în mâini. Înainte să dispară băieții, le și băgasem pe toate în gură. Sucurile dulci mi s-au scurs pe bărbie și mi-au pătat cămașa.

Habar nu aveam, dar guma de mestecat îi aparținea unui negustor local care s-a oprit lângă casa noastră a doua zi. Acesta i-a povestit tatălui meu cum sacul îi căzuse de pe bicicletă în timp ce pleca de la piață. Până să se întoarcă să îl caute, sacul dispăruse. Oamenii din satul alăturat îi povestiseră despre gloata de băieți. În consecință, acum dorea răzbunare.

— Am mers să-l consult pe *sing'anga*, i-a spus omul tatălui meu. Și oricine a mâncat acea gumă va regreta.

Brusc, m-a cuprins frica. Auzisem ce îi poate face *sing'anga* unei persoane. Pe lângă faptul că aduceau moarte și boli, vrăjitorii controlau mulțimi de vrăjitoare care puteau să mă răpească în timpul nopții și să mă transforme într-un vierme! Ba chiar auzisem că transformă copiii în stană de piatră, lăsându-i să sufere o eternitate în tăcere.

Deja simțeam cum *sing'anga* mă urmărea, plănuiind să-mi facă rău. Cu inima bătându-mi nebunește, am alergat spre

pădurea din spatele casei, hotărât să scap, dar în zadar. Simțeam căldura ciudată a ochiului său de vrăjitor strălucind printre arbori. Mă poseda. Din clipă-n clipă, urma să apar din pădure în chip de gândac sau șoarece tremurând din toate încheieturile ce avea să fie mâncat de ulii. Știind că timpul îmi era foarte scurt, m-am grăbit spre casă, unde tata curăța o grămadă de porumb, și m-am prăbușit în poala lui.

— Eu am fost! am strigat în timp ce lacrimile îmi șiroiau pe obraji. Am mâncat guma furată. *Papa*, nu vreau să mor! Te rog, nu-i lăsa să mă ia!

Tata m-a privit preț de câteva clipe și a clătinat din cap.

— Ei, tu ai fost? m-a întrebat și apoi a schițat un zâmbet.

Nu înțelegea că dădusem de belea?

— Bine, a adăugat, și genunchii i-au pocnit când s-a ridicat de pe scaun, căci tata era un bărbat masiv. Nu te agita, William! Îl voi găsi pe negustor și îi voi explica. Sunt sigur că putem rezolva problema.

În după-amiaza aceea, tata a mers opt kilometri până la casa negustorului și i-a povestit ce se întâmplase. Și, chiar dacă eu mâncasem doar câteva gume, i-a plătit omului întreaga valoare a sacului, ceea ce însemna aproape toți banii de care dispuneam. În seara aceea, după cină, pentru că îmi fusese salvată viața, l-am întrebat pe tata dacă el chiar crezuse cu adevărat că dădusem de belea. Atunci a devenit foarte serios.

— Ah, da, am acționat la momentul potrivit! a răspuns el și apoi s-a apucat să râdă atât de tare, că scaunul lui a început să scârțâie. *William, cine știe ce ți se pregătea?*

Teama mea de vrăjitori și magie se agrava doar când bunicul spunea povești. Dacă l-ați vedea pe bunicul meu, ați putea crede că el însuși era un fel de vrăjitor. Era atât de bătrân, încât nu-și putea aminti anul în care se născuse. Măinile și picioarele îi erau atât de crăpate și de zbârcite, că parcă ar fi fost cioplite din piatră. Ce să vă mai spun de hainele lui! Bunicul insista să poarte aceeași haină jerpelită și aceiași pantaloni în fiecare zi. Ori de câte ori apărea din pădure pufăind din trabucul răsucit cu mâna, credeai că unuia dintre arbori i-ar fi crescut picioare și ar fi început să meargă.

Bunicul a fost cel care mi-a spus cea mai grozavă poveste despre magie pe care o auzisem în viața mea. Cu mult timp în urmă, înainte ca porumbul uriaș și fermele de tutun să avanseze și să radă toate marile noastre păduri, pe vremea când puteai pierde urma soarelui în desișul arborilor, pământul era plin de antilope, zebre și gnu, precum și de lei, hipopotami și leoparzi. Bunicul era un vânător renumit, atât de bun la mânuirea arcului cu săgeți, încât devenise datoria lui să protejeze satul și să facă rost de carne.

Într-o zi, în timp ce se afla la vânătoare, a dat peste un bărbat care fusese ucis de un șarpe veninos. A alertat cel mai apropiat sat, și, curând, locuitorii au revenit cu vindecătorul lor vrăjitor.

Sing'anga s-a uitat la mort, apoi și-a băgat mâna în geantă și a aruncat câteva medicamente spre copaci. Câteva secunde mai târziu, pământul a început să se miște în timp ce

sute de șerpi se târau din întuneric și se adunau în jurul cadavrului, hipnotizați de vrajă. Apoi vrăjitorul s-a așezat pe pieptul celui răposat și a băut o cană de poțiune ce părea să se reverse prin picioarele sale și să pătrundă în trupul lipsit de viață. Pe urmă, spre uimirea bunicului, degetele mortului au început să se miște, iar acesta s-a ridicat în capul oaselor. Împreună, el și vrăjitorul au cercetat colții cu venin ai fiecărui șarpe, căutându-l pe cel care îl mușcase.

„Crede-mă!” mi-a zis bunicul. „Am văzut toate astea cu ochii mei.”

Fără îndoială că am crezut povestea, împreună cu toate celelalte povești despre vrăjitoare și situații stranii. Ori de câte ori mergeam singur pe cărările întunecate, imaginația mea se dezlănțuia.

Ceea ce mă înspăimânta cel mai mult erau *Gule Wamkulu*¹, dansatorii magici ce trăiau în tenebrele pădurii. Uneori, aceștia apăreau la lumina zilei, executând ceremonii tribale atunci când noi, băieții Chewa², deveneam bărbați. Nu erau oameni adevărați, ni se spunea, ci spirite

¹ *Gule Wamkulu* sau „marele dans” este cel mai cunoscut și mai lung dans al organizației secrete Nyau (Masca) al grupului etnic Chewa, în general executat la înmormântări, parastase, inițieri și alte evenimente, cunoscut și ca *pemphero lathu lalikulu la mizimu* („marea rugăciune către strămoșii noștri”) sau *gulu la anamwaliri* („dansul strămoșilor”), care datează probabil din secolul al XVII-lea, iar din 2005 a fost clasificat de UNESCO drept una dintre cele 90 de Capodopere ale Patrimoniului Oral și Intangibil al Omenirii (n. tr.).

² Grup etnic Bantu în Africa Centrală și de Sud, precum și cel mai numeros grup etnic din Malawi (n. tr.).

ale strămoșilor noștri decedați trimiși să pribegească pe pământ. Înfățișarea lor era oribilă: aveau chip și piele de animale, iar unii mergeau pe picioroange ca să pară mai înalți. Cândva, văzusem unul fugind cu spatele, cățărât pe catalige ca un păianjen. Iar când dansau, se mișcau de parcă purtau în trupurile lor o mie de alți oameni, fiecare unduindu-se în direcție opusă.

Când *Gule Wamkulu* nu dansau, călătoreau prin pădure și prin *dambos*, căutând băieți ca să-i ducă în cimitire. Ce ți se întâmpla acolo, n-am dorit niciodată să aflu. Ori de câte ori am văzut vreunul, chiar și la o ceremonie, am lăsat baltă totul și am fugit. Odată, când eram foarte tânăr, un dansator magic a apărut din senin în curtea noastră. Avea capul înfășurat într-un sac de făină, dar dedesubt se șteau trompa lungă a unui elefant și o gaură căscată în locul gurii. Mama și tata erau la câmp, așa că eu și surorile mele am alergat după un tufiș, de unde l-am urmărit pe dansator înșfăcând găina noastră preferată.

Spre deosebire de *Gule Wamkulu* sau *sing'anga* de la piață, majoritatea vrăjitoarelor și vrăjitorilor nu-și dezvăluiau niciodată identitatea. În locurile unde practicau magia, misterul se găsea din belșug, la fel ca vremea bizară. În Ntchisi, orașul vecin, bărbați fără păr pe cap și la fel de înalți ca arborii mergeau noaptea pe drum. Camioane fantomă se deplasau înainte și înapoi, apropiindu-se rapid cu farurile lor strălucitoare și motoarele ce se turau zgomotos. Și totuși, când luminile treceau în sfârșit, dispăreau și camioanele. Într-unul dintre satele învecinate, am auzit despre un om

care fusese micșorat atât de mult de un vrăjitor, încât soția îl păstra într-o sticlă de Coca Cola.

Pe lângă aruncatul vrăjilor pentru blesteme, adeseori *sing'anga* se băteau unii cu alții. Noaptea, se îngheșuiau la bordul avioanelor lor și dădeau târcoale pe cer, căutând copii să-i răpească pentru a-i transforma în soldați. Avioanele de vrăjitoare puteau fi orice: un bol de lemn, o mătură, o pălărie simplă. Și fiecare era capabil să călătorească pe distanțe mari – din Malawi la New York, de pildă – doar într-un minut. Copiii erau folosiți pe post de cobai și trimiși să testeze puterile vrăjitorilor rivali. În alte nopți, *sing'anga* vizitau tabere ale altor copii vrăjitori pentru jocuri de fotbal misterios, unde mingile erau capete umane furate de la oameni în timp ce dormeau.

Întins în pat noaptea, mă speriam atât de tare gândindu-mă la aceste lucruri, încât strigam după tata.

— *Papa!* țipam, chemându-l la ușa mea. Nu pot să dorm. Mi-e teamă!

Tata nu ținea loc pentru magie în viața lui. Pentru mine, acest fapt îl făcea să pară și mai puternic. În calitate de presbiterian devotat, credea că Dumnezeu – nu amuleta – e cea mai bună protecție.

— Respectă vrăjitorii! îmi spunea el, aranjându-mi pătura. Dar nu uita, William, cu Dumnezeu alături de tine, ei nu mai au putere asupra ta!

Aveam încredere în tatăl meu, dar odată cu vârsta am început să mă întreb care era explicația lui pentru Chuck

Norris, Terminator și Rambo — care au sosit la centrul comercial Wimbe într-o vară și au iscat mare agitație.

Acești bărbați apăruseră în filme de acțiune care rula la „videoteca” locală — de fapt o baracă de chirpici cu bănci, un televizor și un video. Noaptea, acolo se întâmplau lucruri minunate și misterioase, dar, pentru că mie nu mi se dădea voie după căderea întunericului, nu le-am văzut niciodată. În schimb, auzeam povești în dimineața următoare de la prieteni ai căror părinți nu erau la fel de severi ca ai mei.

— Seara trecută am urmărit cel mai bun dintre toate filmele, mi-a spus prietenul meu, Peter. Rambo a sărit de pe vârful muntelui și încă trăgea cu arma când a aterizat la poale. Toți cei aflați în fața lui au murit, iar muntele a explodat în întregime, a mai povestit el și s-a prefăcut că ține strâns în mâini o mitralieră și trage în toate direcțiile.

— Când vor începe să prezinte aceste filme și în timpul zilei? l-am întrebat. Eu nu apuc niciodată să văd nimic.

În seara când la videotecă a sosit *Terminatorul*, Peter a fost pur și simplu șocat. Când s-a întâlnit cu mine în dimineața următoare, era încă la fel de bulversat.

— William, eu chiar nu înțeleg acest film. Tipul ăsta a fost împușcat în stânga, în dreapta și în piept, și totuși a reușit să supraviețuiască. Ascultă-mă, acest Terminator trebuie să fie cel mai grozav vrăjitor *din toate timpurile!*

Mi s-a părut fantastic.

— Crezi că americanii au astfel de magie? am întrebat. Eu nu cred.

— Asta am văzut, a replicat Peter. Îți spun eu că este adevărat.

Cu toate că aveau să urmeze ani până să văd și eu vreunul din acele filme, ele au început să ne influențeze jocurile acasă. Unul era un joc cu împușcături pe care îl jucam cu vărul meu, Geoffrey, folosind arme de jucărie pe care le făcusem dintr-o tufă de *mpoloni*. După ce găseam o ramură dreaptă, îi îndepărtam miezul la fel cum ai scoate partea interioară a unui pix cu pastă, iar apoi o foloseam ca pe o vergea prin care lansam cocoloașe de hârtie.

Eu eram căpitanul unei echipe, iar Geoffrey era căpitanul celeilalte. Împreună cu verii noștri, formam trupe și ne vânam unul pe altul printre casele din sat.

— Tu mergi la stânga, iar eu merg la dreapta! mi-am instruit soldații într-o după-amiază, și apoi am mers de-a bușilea prin noroiul roșu.

Biata mea mamă ne curăța permanent hainele.

Imediat, am zărit pantalonii lui Geoffrey pe după colțului casei. Încetișor, ca să nu sperii găinile, m-am furișat în spate pentru o ambuscadă rapidă.

— *Tonga!*¹ am strigat, apoi am suflat în țeava improvizată, trimițând un jet de noroi spre fața lui.

El și-a dus mâna la inimă și a căzut pe pământ.

— *Eh, mayo ine!* a exclamat, cu respirația tăiată. M-ai prins!

¹ „Uau!”, în lb. chichewa, în orig. (n. tr.).

Noi trei alcătuiam un grup unit: eu, Geoffrey și prietenul nostru, Gilbert. Tatăl lui Gilbert era conducătorul întregii noastre regiuni, Wimbe, un bărbat căruia toată lumea îi spunea Șef Wimbe, chiar dacă numele său adevărat era Albert. Când eu și Geoffrey ne plictiseam să jucăm jocurile noastre în curte, ne îndreptam adesea către casa lui Gilbert.

— Hai să vedem câte găini putem număra! am propus, pornind pe cărare.

Mersul la casa lui Gilbert era întotdeauna amuzant de vreme ce activitatea șefului nu se termina niciodată. Ca de obicei, am descoperit un șir lung de șoferi de camioane, fermieri, negustori și precupețe, toți așteptând să-și exprime doleanțele. Așa cum bănuiserăm, mulți dintre ei aveau sub braț câte o găină – un dar pentru conducătorul lor.

— Eu am numărat zece, a șoptit Geoffrey.

— *Yab!* am exclamat. Azi trebuie să fie multe probleme.

Mesagerul și bodyguardul conducătorului, domnul Ngwata, stătea la ușă în pantalonii săi scurți și bocancii militari, îmbrăcat ca un polițist. Era treaba domnului Ngwata să-l protejeze pe conducător și să-i selecteze pe toți vizitatorii săi. De asemenea, era și cel care lua găinile.

— Veniți, veniți! ne-a îndemnat, făcându-ne semn să intrăm.

Conducătorul stătea pe canapeaua din camera de zi, îmbrăcat cu o cămașă scorțoasă și pantaloni eleganți. Conducătorii se îmbrăcau de obicei ca oamenii de afaceri,

niciodată cu pene sau piei de animale. Asta se întâmpla doar în filme. Un alt lucru legat de Șef Wimbe era că acesta își iubea pisica negru cu alb, care nu avea niciun nume. În Malawi, doar câinii primesc nume, nu știu de ce.

L-am găsit pe Gilbert în camera lui, cântând odată cu aparatul de radio. Gilbert avea cea mai frumoasă voce și visa să devină un cântăreț renumit. Vocea mea suna ca a unei bibilici care țipa prin copacii noștri în timp ce se găinața, dar asta nu m-a oprit vreodată să cânt.

— Gilbert, *bo!*

— *Bo!*

— *Sharp?*

— *Sharp!*

Acela era limbajul nostru convențional pe care îl foloseam de fiecare dată când ne întâlneam. Cuvântul *bo* era prescurtarea pentru *bonjour*, lansată de niște băieți care învățau limba franceză la școală și care doreau să se dea mari. (În altă limbă înseamnă „salut”.) Nu știu de unde venea *sharp*, dar era ca și cum ai fi spus: „Ești bine?” Dacă ne simțeam cu adevărat bine, mergeam un pic mai departe:

— Sigur?

— Sigur.

— În formă?

— În formă!

— *Eiii!*

— Hai să mergem la centrul comercial! am adăugat.
Pun pariu că este o mare comoară în față la Ofesi!

Ofesi Boozing Centre era barul local din Wimbe. Cea mai populară băutură de acolo era Shake Shake, un fel de bere făcută din porumb și vândută în cutii de carton. Eu nu aveam voie să intru în Ofesi, dar bănuiam că nu au pubelă, pentru că în fiecare seară oamenii aruncau cutiile goale în drum. Mie, lui Gilbert și lui Geoffrey ne plăcea să le adunăm. După ce spălam cutiile cu apă, deveneau camioane de jucărie perfecte.

Chiar dacă trăiam într-un sat mic din Africa, făceam multe dintre lucrurile pe care le fac copiii din toată lumea, numai că foloseam materiale diferite. După ce am discutat cu prietenii pe care i-am cunoscut în America, știu că acest lucru este adevărat. Copiii au peste tot moduri asemănătoare de a se juca unii cu alții. Și, dacă privești astfel lucrurile, lumea nu mai este un loc chiar așa de mare.

Eu și prietenii mei iubeam camioanele. Nu conta tipul lor. Ne plăceau camioanele cu basculă de patru tone care treceau huruind de la fermele mari și ridicând praful, dar și camionetele mici ce duceau pasageri din Wimbe în Kasungu, cel mai apropiat oraș. Ne plăceau toate camioanele, și în fiecare săptămână ne întreceam să vedem cine poate construi cel mai reușit camion. Știu că în America poți cumpăra de la magazin camioane de jucărie deja asamblate. În Malawi, noi le construim pe ale noastre din cutii Shake Shake și bucăți de sârmă. Pentru noi însă, erau la fel de frumoase.

Osiile erau bucăți de sârmă pe care le cumpăram culegând fructe de mango. Pentru roți, foloseam capace de

sticlă. Și mai bune erau capacele de plastic de la sticlele cu ulei de gătit ale mamelor noastre, care rezistau mult mai mult. Și, dacă luam lamele de ras ale taților noștri, puteam tăia modele în roți ca să-i oferim fiecărui camion striatii unice. În felul ăsta, urmele lăsate în pământ ne spuneau dacă acel camion îi aparținea lui Kamkwamba Toyota, de exemplu, sau lui Gilbert Company LTD.

Ne construiam și propriile noastre mașini gigantice, numite *chigiriri*, care arătau precum carturile americane. Făceam caroseriile din ramuri de copac groase, atenți să găsim unele cu noduri foarte mari sau cu o bifurcație ce putea fi folosită drept scaun. Apoi dezgropam rădăcini de *kaumbu*, care semănau cu niște cartofi dulci mutanți, și le modelam ca roți, în timp ce prăjini tăiate dintr-un arbore de cauciuc deveneau osiile.

După ce asamblam totul, legam părțile componente cu vrejuri și speram că nu aveau să se dezmembreze. Ca să facem mașina să se miște, o persoană o trăgea cu o sfoară lungă în timp ce șoferul conducea cu picioarele. Cu două mașini una lângă alta, organizam curse prin centrul comercial.

— Să facem întrecere!

— Sigur!

— Ultimul care ajunge la frizerie rămâne orb!

— DĂ-I BĂTAIE!

După cursă, dacă aveam vreun ban în buzunare, ne opream la magazinul domnului Banda pentru o sticlă rece de Fanta și niște Dandy Sweet. Domnul Banda

conducea varianta malawiană a unui magazin de cartier. Pe rafturile sale se aflau pachete de margarină și lapte praf, pentru că majoritatea oamenilor nu aveau frigidere acasă ca să păstreze laptele la rece. Mai vindea aspirină, drajeuri pentru tuse, loțiuni, calupuri de săpun Lifebuoy, iar pe raftul de jos – săruri hepatice Drew¹. Habar n-am pentru ce erau folosite sărurile hepatice, dar sunt sigur că aveau un gust infect.

Ori de câte ori intram în magazin, domnul Banda ne întâmpina după obiceiul nostru malawian.

— *Muli bwanji*, spunea el.

„Ce mai faceți?”

— *Ndiri bwino. Kaya inu*, răspundeam noi.

„Suntem bine. Dar dumneavoastră?”

— *Ndiri bwino. Zikomo*.

„Sunt bine. Mulțumesc de întrebare!”

După asta, urmau cam aceleași chestii:

— Voi, băieți, vă feriți de belele?

— *Yab*.

— Îi ajutați pe mama și pe tata acasă?

— *Yab*.

— Atunci, transmiteți-le salutările mele!

— Desigur!

¹ *Drew's liver salts* (în orig.) – de fapt Andrews Liver Salts: pudră efervescentă recomandată pentru probleme de indigestie, disconfort epigastric și constipație, medicament distribuit de McCabes Pharmacy, Irlanda (n. tr.).

Dacă am fi fost cu adevărat flămânzi, ne-am fi pus banii la grămadă și ne-am fi îndreptat spre chioșcul *kanyenya*¹, un fel de local fast-food malawian. De fapt, era doar o cuvă cu grăsime încinsă deasupra unui foc, dar carnea de capră prăjită cu cartofi pe care o serveau erau divină.

Omul care se ocupa de foc mormăia și întreba:

— Cât?

— Cinci kwacha, răspundeam noi sau oricât de mulți bani aveam.

Cinci kwacha însemna mai puțin de un dolar american. Atunci omul se întorcea cu spatele și tăia câteva bucăți de carne dintr-o capră atârnată pe o șină. Lăsa carnea să cadă în uleiul încins, urmată de o mână de cartofi feliți. Când totul ajungea să plutească la suprafață, servea clienții pe un blat de lemn împreună cu o grămadă de sare.

— Mama ta este o bucătăreasă grozavă, mi-a spus Gilbert cândva. Dar nu la fel de bună ca ăsta.

— *Yah.*

Părinții mei voiau să mă vadă acasă înainte de lăsarea întinericului, dar acesta era totuși momentul meu preferat al zilei. Era vremea când tata și unchiul John – tatăl lui Geoffrey – își terminau munca pe câmpul cu porumb și veneau acasă pentru cină. În bucătărie, sora mea mai mare, Annie, o ajuta pe mama să pregătească mâncarea. De vreme ce nu aveam electricitate, continuam să gătim totul pe foc. În timp ce Annie puneă lemne pe foc, mama amesteca

¹ „Grătar”, în lb. chichewa, în orig. (n. tr.).

într-o oală cu ceva delicios, lăsând mirosurile să se răspândească prin curte. Dat fiind că eram un băiat în creștere, îmi era greu să aștept – chiar dacă tocmai mâncasem *kaneynya* la centrul comercial. Cu stomacul chiorăind, stăteam în ușă și imploram.

— Mai așteaptă câteva minute! spunea mama. Până te speli pe mâini și pe față, va fi gata.

De obicei, înainte de cină, verii mei se adunau în curte și jucau fotbal. Pentru că nu aveam bani să jucăm cu o minge adevărată, ne făcuserăm propria minge, folosind pungi de plastic (pe care noi le numeam *jumbos*), adunate grămadă și legate cu sfoară. Nu aveau același ricoșeu ca o minge de fotbal adevărată, dar ne permiteau totuși să jucăm. De la un capăt la altul al Africii, copiii foloseau aceleași mingi *jumbo*.

Dacă era sezonul ploios, când fructele de mango erau coapte, ne umpleam gălețile din arborii vecinilor și le mâncam ca desert. Mușcam dintr-un fruct zemos și lăsam siropul dulce să ne curgă pe degete. Dacă nu aveam lumină de la lună ca să jucăm fotbal, tata aduna toți copiii – verișorii și restul – în camera de zi, unde aprindea o lampă pe bază de kerosen și ne spunea povești.

— Stați cuminți și gura închisă! zicea el. V-am spus povestea despre leopard și leu?

— Spune-o din nou, *papa*!

Uneori, tata uita poveștile și născocea unele din mers, creând personaje noi și finaluri nemaiauzite. Și, în timp ce noi ne bucuram să auzim acele istorioare, adevărul e că viața adevărată era uneori dificil de distins de fantezie.

În timpul momentelor din an când ne plantam și recoltam porumbul, două îndeletniciri ce necesitau foarte multă muncă, tata și unchiul John angajau pe cineva să-i ajute. Cel mai renumit dintre acești muncitori era domnul Phiri, un om cu o putere incredibilă. De fapt, ori de câte ori John și tata aveau nevoie să elibereze un teren nou pentru plantat, nici măcar nu-și mai băteau capul cu tractoarele. În schimb, îl trimiteau pe Phiri, care smulgea copaci cu totul din pământ de parcă ar fi fost buruieni.

Toată lumea știa că secretul lui Phiri era *mangolomera*, un fel de magie ce-i oferea o putere supraomenească. Numai cei mai puternici vrăjitori din Malawi îți puteau oferi acea poțiune care apărea ca o pastă făcută din oase de leopard și de leu. Ca să-ți dea putere, vrăjitorul îți tăia pielea cu lame de ras speciale și aplica medicamentul în sânge. Odată ce devenea parte din tine, leacul nu te mai părăsea niciodată. În realitate, magia ajungea mai puternică odată cu timpul. Doar cei mai viguroși oameni, precum Phiri, puteau trăi cu magia în ei.

Phiri era atât de puternic, că nicio persoană sau animal nu-l puteau dovedi. Odată, în timp ce lucra la câmp, un mamba negru mortal s-a târât peste piciorul lui, pregătit să atace. Dar Phiri nu s-a temut. Și-a lăsat brațul în jos și a șfichiuit șarpele cu un fir de iarbă, lăsându-l paralizat. Apoi l-a apucat de cap și l-a aruncat tocmai în Mozambic. Oamenii spuneau că purta în buzunar un alt mamba pentru noroc și că șarpele se temea prea rău ca să-l muște.

Până să împlinesc opt sau nouă ani, gândul la *mangolomera* a început să mi se pară din ce în ce mai atrăgător. Vedeți

voi, eram foarte mărunțel, iar asta îmi crea constant probleme cu hărțuirea la școală. Cel mai rău dintre băieți se numea Limbikani, era înalt și bine legat, și avea frați mai mari acasă, lucruri care îl făceau și mai nemilos.

Din cine știe ce motiv, lui Limbikani îi plăcea să se ia de mine și de Gilbert. Într-o zi, în timp ce ne îndreptam spre școală, ne-a așteptat pe drum și ne-a ieșit înaintea dintr-o pădurice, unde se ascunsese.

— Ah, ia te uită, William și prietenul său, Micul Șef Wimbe!

— Lasă-ne în pace! i-am strigat, dar vocea mi s-a schimbat de emoție și m-a dat de gol.

Limbikani și-a înfipt pieptul în fața lui Gilbert.

— Unde este marele șef, maimuțoiule? Pare că nu se află aici ca să te protejeze.

Ne-a apucat de spatulele cămășilor și ne-a legănat în aer ca pe doi cățeluși amărâți. Apoi ne-a furat masa de prânz. Asta se întâmpla mereu.

Statura mea nu doar că mă lăsa fără apărare împotriva hărțuielilor, ci mă și bântuia pe terenul de fotbal. Iubeam fotbalul mai mult ca orice și în fiecare săptămână stăteam lipit de Radio One pentru confruntarea din Malawi Super League. Echipa mea preferată era Nomads, al cărei jucător vedetă era Bob „The Savior”¹ Mpinganjira. The Savior își căpătase porecla într-un Ajun de Crăciun, când ne salvase de la înfrângere contra Big Bullets, și nici nu pot să vă spun cât de mult îi uram pe Big Bullets.

¹ „Salvatorul”, în lb. eng., în orig. (n. tr.).

În ciuda staturii, îmi doream cu ardoare să devin un jucător la fel de merituos ca eroii mei. Ori de câte ori ne adunam toți băieții pentru antrenament și exerciții, eram un fel de vedetă – după părerea mea.

Ah, cât voiam să strălucesc – mișcându-mă în zigzag printre apărători și lovind mingea cu viteza unui proiectil.

Apoi, într-o zi, pe când îmi etalam diversele abilități, Geoffrey și alții au strigat spre mine:

— Hei, Kayira, dă-ne mingea!

Kayira, după Peter Kayira.

În ciuda dragostei mele pentru Nomads, cel mai mare erou al meu din tot universul era într-adevăr Peter Kayira – cel mai bun jucător pentru Flames, Flăcări, echipa noastră națională – și pentru mine, un om chiar și mai important decât președintele. Să fii numit Kayira nu era puțin lucru. Nu m-am putut opri să nu zâmbesc.

Curând, toți cei de pe terenul de antrenament mă strigau Kayira. Chiar și când am mers la centrul comercial, am fost întâmpinat cu strigăte și laude:

— Hei, Kayira, am auzit că joci ca un leu!

Dar, când a venit vremea să se hotărască echipele pentru competiție, căpitanii m-au omis cumva. Considerând că fusese o greșeală gravă din partea lor, le-am atras atenția și am fost trimis să stau pe banca de rezerve. *Cum era posibil așa ceva?*

Păi, am gândit eu, căpitanii sunt tipi deștepți. Poate că mă salvează de la accidentare păstrându-mă ca armă secretă pentru finale. Asta m-a făcut să mă simt și mai special. Dar,

în timp ce stăteam pe tușă, ceilalți jucători alergau pe lângă mine și strigau:

— Ține caldă banca, Kayira!

Sau:

— Kayira, vom avea nevoie de tine curând... ca *bolela*.

Un *bolela* era un copil de mingi.

Acela a fost momentul când mi-am dat seama că totul fusese o glumă. Fusesem numit Kayira nu pentru talentele mele grozave, ci pentru că eram un jucător prost. În vara următoare, am hotărât să fac ceva în privința asta.

Domnul Phiri avea un nepot pe nume Shabani, care întotdeauna se lăuda ca fiind un adevărat *sing'anga* ce posedea *mangolomera*. Eu și Gilbert bănuiam că nu era decât vorbărie goală, dar nu eram siguri. Shabani era micuț, ca mine, deși se dădea mare ca un om cu de trei ori statura lui. Asta ne făcea să ne mirăm. Shabani nu mergea la școală, ci lucra toată ziua pe câmp cu unchiul său. Așadar, de obicei se afla acolo când reveneam de la școală în fiecare după-amiază, plângându-mă de bătauși sau de statul pe tușă.

Într-o zi, după ce mi-a ascultat una dintre povestirile mele disperate, m-a tras deoparte.

— În fiecare zi, te plângi de acești băieți, și m-am săturat să tot aud asta, a spus el. Pot să-ți dau *mangolomera*. Poți deveni cel mai puternic băiat din școală. Toți bătaușii se vor teme de tine.

Fără îndoială, să am superputeri era un vis de-o viață. Pe terenul de fotbal, puteam zbura ca un leopard cu

picioarele ca lansatoarele de rachete. *POC!* Reacționând la *mangolomera* mea, bătaușii de la școală aveau să facă pipi în pantaloni de frică.

Tata mă avertizase mereu referitor la joaca de-a magia. Dar în clipa asta, cu Shabani stând acolo în timp ce zâmbea ca o mangustă, nu am putut să rezist.

— De acord! mi-a scăpat. Accept.

— O facem în pădurea de eucalipti albaștri, a hotărât el. Ne întâlnim acolo într-o oră și aduci douăzeci de *tambala*.

Un *tambala* era ca un penny în banii noștri malawieni.

O oră mai târziu, am sosit în pădure și l-am așteptat în întuneric pe Shabani în timp ce inima îmi bătea cu repeziciune. Apoi Shabani a apărut printre arbori, ducând o geantă neagră ce conținea ceva greu.

— Ești gata? m-a întrebat.

— *Yah*, sunt gata!

— Atunci, stai jos!

Ne-am așezat pe pământul roșu și moale, iar el și-a deschis geanta cu minuni. Din interior, a scos o cutie de chibrituri micuță.

— Aici sunt oase de lei și leoparzi înnegrite, împreună cu alte rădăcini și ierburi.

A mai scos o cutie plină cu un praf ciudat, pe care l-a amestecat cu cenușă.

— Aceste materiale sunt extrem de rare, găsimu-se doar pe fundul oceanului.

— Și cum le-ai obținut? l-am întrebat.

— Ascultă, băiete! s-a răstit el. Nu sunt o persoană obișnuită. Le-am obținut de pe fundul oceanului! Am stat acolo trei zile încheiate. Dacă aș vrea, aș putea să transform orice persoană din satul ăsta tâmpit într-o furnică. Așa că nu te juca cu mine, *bambo*! Dacă dorești tipul ăsta de pudră, te costă o mulțime de bani. Ce-ți dau eu este doar o mică degustare.

Nici măcar nu l-am văzut când și-a scos lama magică. Înainte să apuc să-mi dau seama, mi-a apucat mâna și m-a tăiat la articulațiile degetelor.

— Ah! am țipat.

— Stai liniștit și nu plânge! a spus el. Dacă plângi, nu va funcționa.

— Nu plâng.

Articulațiile degetelor îmi străluceau de la sânge. Pentru fiecare, Shabani a luat cu vârful degetelor un pic de pudră și a aplicat-o pe tăieturi. Medicamentul producea o senzație de înțepătură cât o sută de albine. Imediat ce a terminat cu ambele mâini, am respirat ușurat.

— Vezi, nu am plâns, am rostit gâfâind, căci îmi ținusem respirația. Crezi că va avea efect?

— A, da, va funcționa!

— Când? Când voi căpăta putere?

S-a gândit câteva secunde și mi-a răspuns:

— Lasă pudra să-ți lucreze trei zile prin vene! Odată ce se termină, vei simți.

— Trei zile.

— *Yab*, și, indiferent ce faci, nu mânca bame și stai departe de frunzele de cartof dulce!

— Îmi voi aminti.

— Și în final, a adăugat, nu spune *nimănu!*

Am ieșit din pădure frecându-mi articulațiile mutilate care, deși mă dureau, trebuia să recunosc că arătau foarte tare. În seara aceea, m-am ascuns în camera mea și nu am vorbit cu nimeni.

Trei zile reprezentau mult timp de așteptat, dar se potrivea cu planul meu. Era începutul vacanței de vară, așa că în dimineața următoare am plecat să-mi vizitez bunicii, care locuiau la câteva ore distanță, în orașul Dowa. Era locul perfect să-mi primesc puterile înainte de a ajunge acasă erou.

Ei bine, trei zile s-au târât atât de încet, încât am crezut că voi muri de plictiseală. Mai rău, bunica a continuat să mă pună la treabă, să fac curățenie în curte, la cotețul găinilor și să-i frec podeaua din bucătărie, ceea ce mi-a lăsat brațele obosite și crispate. Ah, m-am întrebat, când voi deveni puternic?

Dar în a patra zi, m-am trezit și dintr-odată m-am simțit altfel. Brațele îmi erau grele de parcă ar fi fost încărcate cu pietre. Mi-am încordat mușchii și i-am simțit la fel de fermi precum trunchiurile de copaci. Măinile, cu pumnii încheștați, erau la fel de solide ca două cărămizi. Când am ieșit afară, am luat-o la fugă pe drumul de pământ ca să-mi verific viteza. Cum era de așteptat, am simțit vântul în față diferit ca niciodată.

În după-amiaza aceea, unchiul meu, Mada, m-a invitat să urmăresc un meci de fotbal pe terenul orașului. *Perfect!* mi-am zis. *Acolo îmi pot verifica puterile.* Ca de fiecare dată, locul era plin de lume.

Dar eu nu eram interesat de joc. În schimb, am scrutat cu privirea mulțimea în căutarea celui mai masiv băiat. Când l-am găsit – aproximativ de vârsta mea, în colțul îndepărtat al câmpului –, m-am apropiat de el și l-am călcat pe piciorul gol, făcându-l să scoată un țipăt.

— Pardon! a spus, ținându-și piciorul pe un picior. Tocmai m-ai călcat pe degete!

L-am privit fix, fără să rostesc niciun cuvânt.

— Am zis că m-ai călcat pe degete și m-a durut.

— Și ce? am replicat.

— Păi, e nepoliticos, nu crezi?

— Atunci, de ce nu faci ceva în legătură cu asta?

Părea derutat.

— Ce vrei să zici?

— M-ai auzit. Fă ceva, *kape!*

Un *kape* este un idiot bălos.

— Păi, în cazul ăsta, a spus el, o să te bat!

— Asta și speram că ai să zici.

Am început să ne dăm târcoale și n-am mai stat pe gânduri. Am lansat o rafală de pumni atât de rapizi și de înspăimântători, încât brațele mi s-au transformat parcă într-o ceață. I-am aplicat croșee de stânga și directe de dreapta, plus câteva upercuturi drept supliment. Pumnii

mei de fier se mișcau cu atâta furie, că nici măcar nu simțeam când îl loveam cu putere peste față. După un timp totuși, a început să-mi pară rău pentru individ, așa că m-am dat îndărăt și mi-am tras sufletul. Dar, spre surprinderea mea, băiatul încă rezista. Și, mai rău, râdea de mine!

Înainte să mă pot dezlănțui într-o altă rundă mortală, am simțit o durere cumplită la un ochi și apoi la celălalt. Curând, zăceam pe jos în timp ce pumnii lui îmi loveau spatele și abdomenul. Înainte ca unchiul meu să alerge ca să mă salveze, plângeam acoperit de praf.

— William, ce faci? a strigat el. Doar știi că nu trebuie să te bați. Băiatul ăsta e de două ori cât tine.

Mă simțeam atât de stânjenit, încât am alergat înapoi la casa bunicilor și n-am mai ieșit afară tot restul weekendului. Imediat ce am ajuns acasă, l-am găsit pe Shabani și m-am luat de el.

— Magia ta nu funcționează! Mi-ai promis putere, dar am luat bătaie la Dowa!

— Ba normal că funcționează, a ripostat și apoi a căzut pe gânduri câteva secunde. Ascultă, ai făcut baie în ziua când ți-am făcut magia?

— Da.

— Ei, iată de ce! Medicamentul meu nu-ți permite să faci baie.

— Nu mi-ai spus asta.

— Ba sigur ți-am spus.

— Dar...

După cum vedeți, era limpede că fusesem păcălit. Prima și unica mea experiență cu magia m-a lăsat cu mâini suferinde, cu un ochi ce zvâcnea de durere și o doză zdravănă de scepticism. Treptat, vrăjitoarele și vrăjitorii nu au mai părut la fel de înspăimântători și de puternici, iar eu am început să privesc lumea într-un mod diferit. Am început să o privesc prin intermediul adevărului și al rațiunii, nu prin mister și înșelătorie. Dar în lumea în care trăim noi, continuă să existe nenorociri de genul ăsta.

**O captivantă poveste adevărată despre supraviețuire
și perseverență avându-l în centru pe tânărul inventator
care a adus electricitatea în satul său din Malawi.**

Când o secetă cumplită a lovit micul sat din Malawi în care locuia William Kamkwamba, familia sa a pierdut toată recolta, rămânând fără nimic de mâncat ori de vândut. Îngrijorat, băiatul a început să studieze cărțile de știință din biblioteca satului, în încercarea de a găsi o soluție. Așa i-a venit o idee despre care credea că ar putea să schimbe pentru totdeauna viața familiei sale: să construiască o moară de vânt. Realizată din fiare vechi și piese de bicicletă, moara lui William a adus electricitate în propriul cămin și a ajutat familia să pompeze apa de care avea nevoie pentru a cultiva pământul.

Repovestită pentru publicul tânăr, cartea arată cum, chiar și într-o situație disperată, ideea genială a unui băiat poate schimba lumea în bine. Completată cu o hartă, ilustrații și un epilog care îi va pune pe cititori la curent cu povestea lui William, aceasta este ediția perfectă pentru întreaga familie.

„O poveste înălțătoare despre curiozitate și ingeniozitate!”

Publishers Weekly

**ACUM ÎNTR-O ECRANIZARE NETFLIX DE EXCEPȚIE
REGIZATĂ DE (ȘI AVÂNDU-L ÎN ROLUL PRINCIPAL PE)
CHIWETEL EJIOFOR!**

10+

ISBN: 978-606-088-408-8

9 786060 884088

www.corintjunior.ro

#memoir

Cover art © Netflix 2024.
Used with permission.